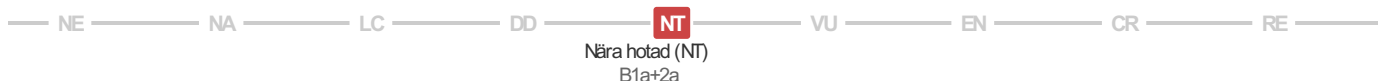

Euphrasia salisburgensis subsp. *schoenicola*

Brun ögontröst

Klass: Magnoliopsida (tvåhjärtbladiga blomväxter), **Ordning:** Lamiales (plisterordningen), **Familj:** Orobanchaceae (snyltrötsväxter), **Släkte:** *Euphrasia* (ögontröster), **Underart:** *Euphrasia salisburgensis* subsp. *schoenicola* - brun ögontröst (B. Pett. ex Yeo) Karlsson **Synonymer:** *Brunögontröst*, *Euphrasia salisburgensis* var. *schoenicola* B. Pett. ex Yeo, *Euphrasia salisburgensis* *schoenicola*, *Euphrasia salisburgensis* ssp. *schoenicola* (B. Pett. ex Yeo) Karlsson

Kännetecken

Brun ögontröst är en ettårig lejongapsväxt. Den blir 2–10 cm hög, är något grenig och har vanligen mer än 6 ledstycken. Både stjälk och blad är brungröna och så gott som helt kala. Bladen är uppåtriktade, lansettlika och försedda med spetsiga, utstående tänder. De toppställda, vita, endast 4–7 mm stora blommorna utvecklas under augusti-september och är sannolikt självpollinerande. Frökapseln är tvärt avskuren upptill; den har ibland korta böjda hår men saknar alltid långa framåtriktade hår. En mager form av vanlig ögontröst, *Euphrasia stricta* var. *stricta*, kan förekomma på samma sankmarker. Den skiljer sig genom att ha renare grön färg, kapsel med långa hår och vanligen violetta, något större blommor.

Utbredning och status

Brun ögontröst är en endemisk varietet, vars hela världsutbredning ligger på Gotland. Den är känd från ett fyrtiotal lokaler och förefaller att hålla sig konstant.

Ekologi

Som varietetnamnet antyder är brun ögontröst halvparasit på axag, *Schoenus ferrugineus*, eller, sällsynt, på hybriden mellan axag och knappag, *Schoenus nigricans*. Detta för den gotländska varietetens unika förhållande kan vara resultatet av en urvalsprocess under evolutionen, där kombinationer mellan brun ögontröst och andra värdväxtarter sällats bort. Det är på sluttande källmyrar i områden med ren kalksten som brun ögontröst växer i axagtuvor intill öppna vattenytor. Till följearterna hör luktsporre, *Gymnadenia odoratissima*, storsileshår, *Drosera anglica*, fjälltätört, *Pinguicula alpina*, och sumpgentiana, *Gentianella uliginosa*.

Hot

Brun ögontröst är helt beroende av intakta källmyrar och värdväxtens hälsotillstånd.

Åtgärder

Bevarande av källmyrarna genom förhindrande av utdikningar.

Övrigt

Brun ögontröst är globalt rödlistad som sällsynt. Utländska namn – NO: Brunaugnetrøst, DK: Brun Øjentrøst.

Naturvård

Konventioner: Typisk art i 7220 Kalktuffkällor (Boreal region (BOR))

Fridlysning: Fridlyst enligt Artskyddsförordningen (SFS 2007:845), enligt paragraf: 8. Bestämmelsen gäller hela landet

Litteratur

Karlsson, T. Nyckel till ögontröst (*Euphrasia*) på Gotland. *Projekt Gotlands Flora Meddelande nr 2*. Stencil.
Petterson, B. 1958. Dynamik och konstans i Gotlands flora och vegetation. *Acta Phytogeogr. Suec.* 40.

Författare

Elsa Bohus Jensen 1994. ©ArtDatabanken, SLU 2005.